

де що в літописі, то так прямо у Гомери і Шекспири попадуть! Но уви! Аллах не чує цієї молитви, — і наші, українські стихоплети, або сплять, або рострушують школярські портфельки і видирають плохі вирші про „Парашу“ і батьківську славу! Ваши подавляемі исключними археологічно-романтичними ідеями народности і маючи перед очами примір німецької, — найменш реальної, найбільш амегоричної, т. е. найбільш одсталої од нашого віку поезії (німці пишуть і доси Прологи з Карлом Великим і Фридр. Барбар., романи з Єгипетської історії, драми Іуда из Искаріота и т. п., — а виршей!) — дарують у сотий раз дівчат, перегляди історичні у віршах, але душать скукою Ярославами та Довбушами, заставляючи говорити і икони. Прогнівили¹⁾ ми творця!

Тепер перестану о високих матеріяхъ! — Кілька коротеньких заміток про текущі діла и буде на цей разъ.

„Правди“ получив 4-ий випуск; здивувався прочитати, що й досі Лисенко не догадався вислати потрібне число своєї музики до Кобзаря, що 2-ий випуск його пісень назван 2-м виданням; та дивнувало мені було прочитати, що Лисенка звуть великим музикантом. До цього далеко ще. Та мабуть до величчя и не дійдемо ми з Миколаєм Виталівичем. Бо для цього треба духу ініціативи и праці. Першого ніколи не було у Лисенка, а друга, як признаютьця Київські приятелі, почала кидати нашого музику, — котрий тепер уступа у таку фазу, що лучше б було, як би хто вилаяв його, ніж перехвалив. — Русов писав мені, що II вип. пісень Лисенка получився у Києві, — тільки дуже обиділа наше товариство якась кумпанія транспортів австрійська, бо за досилку од Львова, чи²⁾ Волочиска тільки до Києва насчитала коло 200 рублів, тоді як я за первий випуск отъ Лейпцига до Києва без залізниці між Бродами и К. заплатив коло 80 р., та й то, передивляючись счети, бачив, що одурили трохи.

Насчет Федьковича і його перекладів Шекспира я не скажу: шкода³⁾. Думаю, що из Шекспира багато може бути пущено „у низ“, як Гамлет, Макбет, Лир, Тимон Аонинський, Ричард III. Моя теорія и низу такого сорта, що саме лучше і з иностранної поезії, т. е. розширяюче психологію, может бути пущено прямо у низ. Правда, що таких творів з десятка хіба й насчитаеш. Та це

¹⁾ Далі переч. „Ви“. ²⁾ Далі переч. „Брод(в)“. ³⁾ Зразу було „не скажу, що шкода“.

значить, може, що й верхові цікавими, як треба, можуть бути 10 — 20 творів на світі. А коли перекладачки будуть мати у думці „низ“, — то перекладуть найлучше, т. е. найпростіш и найрозуміліш, та й справди обогатять мову¹⁾, а не напхають її словами кованими і чужими. Я не зрозумів: Федькович „переребив“ Макбета на приклад, як це було з деякими кумедіями Мольєра, чи просто перевів(?) Цікаво б було швидче побачити переклад Гамлета. Я не раз у цей піврок собі думав, який би ефект зробив Гамлет у нас у селах, як би був правдивий народній театр, — і не раз, ходючи і блукаючи по Італії сам приймався про себе перекладати його монологи по українському! Федькович чоловік великого таланту, — та, правду сказати, мова його дуже вже провінціонональна, мабуть, і для Галичини, а не то для нас. А про Добуша, звенить, мені він здається преспотворнійшею працею.

Питаєте про збірник Антоновича, т. е. історичних пісень. У яку фазу тепер він став не знаю: щось довго вже про його не пишуть. Історія його така: Антонович і я ще до мого виїзду задумали видати у купі збірник історичних пісень і для того перечитали усі печатні збірники и деякі рукописі і по наперед ухваленій програмі зробили указатель пісень и варьянтів. Оставалось переписати по цьому указателю пісні и додати пояснення історичні і географічні. Це послідне діло брав на себе Антонович, а я мусив написати літературно-філологічні пояснення и уступну статтю. Але на цім я виїхав, — філологічний бік роботи узяв на себе Русов, а мені сказано дождати досилки корректур збірника і по ним тут писати уступну статтю²⁾. По нашому указателю пісні і варьянти переписані були ще торік; товариство звело і варьянти до ладу. Оставалось діло за примічаннями, т. е. за Антоновичем, та за включенням у збірник нових матеріалів, що йшли од Вас і од 3—4 лиць у Росії. А так як паралельно йде робота і над словарем і граматиною, і як усе рівно наш збірник треба було передивитись, щоб вибрати матеріял для словаря, — которого кінець далеко ще, — то я і посовітував вибрати слова з збірника і видати його з словарем малоросійсько-російсько-латинським і з короткою граматиною, так щоб цей збірник, як ще до його додати нарочито составленну уступну статтю, — то збірник

¹⁾ Зразу було „язик“. ²⁾ Далі переч: „Потім кумпанія занялась зводом варь(янтів)“.